

Laidiens: 22.06.2006., Nr. 97

Ministru kabineta noteikumi Nr.491

Rīgā 2006.gada 20.jūnijā (prot. Nr.33 45.§)

Veterinārās prasības govju, cūku, aitu, kazu un zirgu embriju un olšūnu un ērzeļu, āžu un teķu spermas tirdzniecībai Eiropas Savienības dalībvalstīs un ievēšanai no trešajām valstīm

Izdoti saskaņā ar Veterinārmedicīnas likuma 25.panta 1.punktu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka veterinārās prasības govju, cūku, aitu, kazu un zirgu embriju un olšūnu un ērzeļu, āžu un teķu spermas tirdzniecībai starp Eiropas Savienības dalībvalstīm (turpmāk – dalībvalstis) un ievēšanai no valstīm, kuras nav Eiropas Savienības dalībvalstis (turpmāk – trešās valstis).

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

2.1. sperma – sagatavots vai atšķaidīts dzīvnieka ejakulāts;

2.2. embrijs – dzīvnieks attīstības sākotnējā pakāpē, kamēr to iespējams transplantēt recipientam;

2.3. kompetentā veterinārā iestāde – Pārtikas un veterinārais dienests (turpmāk – dienests) vai dalībvalsts vai trešās valsts iestāde, kura veic valsts veterināro uzraudzību un kontroli, vai cita iestāde, kurai dalībvalsts vai trešās valsts iestāde deleģējusi minētās funkcijas;

2.4. oficiālais veterinārārsts – dienesta veterinārais inspektors vai dienesta pilnvarots veterinārārsts, vai citas valsts kompetentās veterinārās iestādes pilnvarots veterinārārsts;

2.5. spermas sagatavošanas centrs – kompetentās veterinārās iestādes uzraudzīts un atzīts uzņēmums, kurš sagatavo (iegūst, apstrādā un uzglabā) ērzeļu, āžu un teķu spermu tirdzniecībai dalībvalstīs;

2.6. centra veterinārārsts – veterinārārsts, kurš ir atbildīgs par spermas sagatavošanas centra darbības atbilstību šo noteikumu prasībām;

2.7. embriju transplantācijas uzņēmums – tehniķu grupa vai struktūrvienība, kas sagatavo (iegūst, apstrādā un uzglabā) govju, zirgu, aitu, kazu vai cūku embrijus un olšūnas tirdzniecībai un ko uzrauga kompetentā veterinārā iestāde un atzīts grupas veterinārārsts;

2.8. grupas veterinārārsts – veterinārārsts, kurš ir atbildīgs par embriju transplantācijas uzņēmuma darbības atbilstību šo noteikumu prasībām;

2.9. iegūšanas valsts – valsts, kurā sagatavo spermu, olšūnas vai embrijus;

2.10. ievākums – spermas, olšūnu vai embriju daudzums, ko vienā reizē iegūst no spermas, olšūnu vai embriju donordzīvnieka.

3. Noteikumi neattiecas uz:

3.1. zootehniskajām prasībām mākslīgās apsēklošanas organizēšanā un spermas izplatīšanā;

3.2. embrijiem, kas iegūti, pārnesot kodolus.

4. Izmeklējumus atbilstoši šiem noteikumiem veic dienesta Nacionālais diagnostikas centrs vai laboratorija, kas ir akreditēta Latvijas Nacionālajā akreditācijas birojā atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības", vai kādas dalībvalsts institūcija, par kuru Ekonomikas ministrija ir publicējusi paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

5. Dienests uzrauga šo noteikumu izpildi. Ja šajos noteikumos minētās prasības (viena vai vairākas) netiek pildītas, dienests anulē spermas sagatavošanas centra vai embriju transplantācijas uzņēmuma atzīšanas apliecību.

II. Prasības spermas, embriju un olšūnu tirdzniecībai dalībvalstīs

6. Tirdzniecībai izmanto zirgu, aitu un kazu mākslīgajai apsēklošanai paredzēto spermu. To:

6.1. iegūst un apstrādā atzītā spermas sagatavošanas centrā. Āžu un teķu spermu iegūst un apstrādā arī novietnē, ja tā atbilst normatīvajiem aktiem par veterinārajām prasībām aitu un kazu aprītei;

6.2. iegūst, apstrādā un uzglabā atbilstoši šo noteikumu IV nodaļā minētajām prasībām;

6.3. iegūst no ērzeļiem, āžiem un teķiem, kuru veselības stāvoklis atbilst šo noteikumu VII nodaļā minētajām prasībām.

7. Tirdzniecībā izmanto transplantācijai paredzētos zirgu, aitu, kazu, govju un cūku embrijus, kurus atzīts embriju transplantācijas uzņēmums:

7.1. iegūst atbilstoši šo noteikumu V nodaļas prasībām;

7.2. ņem no donordzīvniekiem, kuru veselības stāvoklis atbilst šo noteikumu 69., 70. un 71.punktā noteiktajām prasībām;

7.3. apstrādā un uzglabā saskaņā ar šo noteikumu V un VI nodaļas prasībām.

8. Dienests atzīšanas apliecību piešķir:

8.1. embriju transplantācijas uzņēmumam, kas atrodas Latvijas teritorijā un kurš sagatavo embrijus tirdzniecībai dalībvalstīs, ja embriju transplantācijas uzņēmums atbilst šo noteikumu V nodaļā noteiktajām prasībām;

8.2. spermas sagatavošanas centram, kas atrodas Latvijas teritorijā un kurš sagatavo spermu tirdzniecībai dalībvalstīs, ja spermas sagatavošanas centrs atbilst šo noteikumu IV nodaļā noteiktajām prasībām.

9. Dienests reģistrē Latvijas teritorijā esošos embriju transplantācijas uzņēmumus un spermas sagatavošanas centrus. Embriju transplantācijas uzņēmumiem un spermas sagatavošanas centriem, kas atbilst šo noteikumu prasībām, dienests piešķir atzīšanas numuru un par to informē Eiropas Komisiju un citas dalībvalstis. Dienests Eiropas Komisijai un citām dalībvalstīm paziņo par atzīšanas apliecības anulēšanu.

10. Embriju transplantācijas uzņēmums par izmaiņām struktūrā un organizācijā paziņo dienestam. Dienests izdara grozījumus embriju transplantācijas uzņēmuma atzīšanas dokumentācijā, ja:

10.1. ir mainīts grupas veterinārārsts;

10.2. embriju transplantācijas uzņēmuma struktūrā vai tā rīcībā esošajā laboratorijas aprīkojumā veiktas izmaiņas, kas var ietekmēt embriju sagatavošanas kvalitāti atbilstoši šo noteikumu prasībām.

11. Ievedot no citas dalībvalsts Latvijā vai izvedot uz citu dalībvalsti zirgu, aitu, kazu vai cūku olšūnas un embrijus, govju olšūnas un embrijus un ērzeļu, āžu un teķu spermu, šo produktu kravai ir veterinārais (veselības) sertifikāts (oriģināls). Govju embriju un olšūnu veterināro (veselības) sertifikātu noformē atbilstoši šo noteikumu 1.pielikumam.

12. Veterināro (veselības) sertifikātu (oriģinālu) kopā ar spermas, embriju vai olšūnu kravu sūta līdz galamērķim. Sertifikāts atbilst šādām prasībām:

12.1. to izsniedz un apstiprina oficiālais veterinārārsts atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā izsniedz dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu veterināro (veselības) sertifikātu;

12.2. tas ir vismaz vienā no embriju, olšūnu vai spermas iegūšanas valsts oficiālajām valodām un vienā no galamērķa valsts oficiālajām valodām;

12.3. tas ir viens nedalīts dokuments;

12.4. tas paredzēts vienam kravas saņēmējam.

13. Par govju, cūku, aitu, kazu un zirgu spermas, olšūnu vai embriju nosūtīšanas galamērķi paziņo, izmantojot integrētu datorizētu sistēmu (TRACE), kas savieno dalībvalstu kompetentās veterinārās iestādes, lai atvieglotu informācijas apmaiņu starp spermas, embriju vai olšūnu pavaddokumentu nosūtītājvalsts un galamērķa valsts kompetentajām veterinārajām iestādēm.

14. Dzīvnieku spermas, olšūnu un embriju tirdzniecībā ar dalībvalstīm piemēro veterinārās kontroles pasākumus saskaņā ar normatīvajiem aktiem par kontroles un uzraudzības kārtību tirdzniecībā ar dzīvniekiem, dzīvnieku spermu, olšūnām un embrijiem ar dalībvalstīm un trešajām valstīm.

15. Centra veterinārārsts vai grupas veterinārārsts kontrolē katru spermas sagatavošanas centrā vai embriju transplantācijas uzņēmumā ievesto spermas, olšūnu un embriju kravu un ziņo dienestam, ja konstatē, ka:

15.1. veterinārais (veselības) sertifikāts neatbilst šo noteikumu prasībām;

15.2. spermas, olšūnu vai embriju marķējums neatbilst šo noteikumu prasībām;

15.3. nav veikti šajos noteikumos minētie izmeklējumi.

16. Dienests aizliedz laist aprītē govju, cūku, zirgu, aitu un kazu embrijus un olšūnas vai ērzeļu, āžu un teķu spermu, ja minēto produktu krava neatbilst šo noteikumu 15.punktā minētajām prasībām.

III. Prasības spermas, olšūnu un embriju ievēšanai no trešajām valstīm

17. Spermu, olšūnas un embrijus ievēd:

17.1. no tām trešajām valstīm vai to teritorijas daļām, no kurām Eiropas Komisija ir atļāvusi ievest ērzeļu, āžu un teķu spermu, zirgu, aitu, kazu, cūku un govju olšūnas un embrijus Eiropas Savienībā (2.pielikums);

17.2. no tiem trešo valstu spermas sagatavošanas centriem vai embriju transplantācijas uzņēmumiem, no kuriem Eiropas Komisija ir atļāvusi ievest ērzeļu, āžu un teķu spermu un govju, zirgu, aitu, kazu un cūku olšūnas un embrijus Eiropas Savienībā;

17.3. ja govju embriju donordzīvnieks:

17.3.1. pirms embriju iegūšanas ne mazāk kā sešus mēnešus uzturējies trešās valsts teritorijā ne vairāk kā divos ganāmpulkos;

17.3.2. atbilst dzīvnieku veselības prasībām, kas noteiktas šajos noteikumos;

17.4. ja trešās valsts prasības attiecībā uz tuberkulozi, brucelozi un govju enzootisko leikozi ir tādas pašas vai stingrākas, nekā noteikts normatīvajos aktos par veterinārajām prasībām govju un cūku aprītei;

17.5. tikai saldētus embrijus – ja trešajā valstī veic vakcināciju pret mutes un nagu sērgu. Pirms nosūtīšanas uz dalībvalsti embrijus uzglabā saldētus ne mazāk kā 30 dienas;

17.6. ja embriju donordzīvnieki ir no ganāmpulka un novietnes:

17.6.1. kurā dzīvnieki vismaz 30 dienas pirms embriju ieguves nav vakcināti pret mutes un nagu sērgu;

17.6.2. kurā nav noteikti veterinārie aizliegumi vai ierobežojumi atbilstoši normatīvajiem aktiem par dzīvnieku infekcijas slimību apkarošanas kārtību.

18. Latvijā no trešās valsts ievēd olšūnu, embriju vai spermas kravu, ja tai ir aizpildīts veterinārais (veselības) sertifikāts. Veterinārais (veselības) sertifikāts (oriģināls), kuru sūta kopā ar spermas, embriju vai olšūnu kravu, atbilst šādām prasībām:

18.1. to aizpildījis un izsniedzis iegūšanas valsts oficiālais veterinārārsts atbilstoši normatīvajiem aktiem par kārtību, kādā izsniedz dzīvnieku un dzīvnieku izcelsmes produktu veterināro (veselības) sertifikātu;

18.2. tas aizpildīts vismaz vienā no galamērķa valsts oficiālajām valodām un vienā no tās dalībvalsts oficiālajām valodām, kurā paredzēta embriju, olšūnu vai spermas kravas ievēšanas kontrole;

18.3. tas ir viens nedalīts dokuments;

18.4. tas ir paredzēts vienam kravas saņēmējam.

19. Dzīvnieku olšūnu, embriju vai spermas kravai, ko ievēd no trešās valsts, dienests piemēro veterinārās kontroles kārtību atbilstoši normatīvajiem aktiem par veterinārās kontroles kārtību, ievēdot Latvijā dzīvnieku izcelsmes produktus no trešajām valstīm.

IV. Veterinārās prasības spermas sagatavošanas centram

20. Spermas sagatavošanas centrs atbilst šādām atzīšanas prasībām:

20.1. centrā pastāvīgi veic uzraudzību centra veterinārārsts;

20.2. centrā ir:

20.2.1. norobežota dzīvnieku novietne, ērēļu spermas sagatavošanas centrā – norobežota zirgu treniņu zona;

20.2.2. dzīvnieku izolēšanas telpa, kas paredzēta dzīvnieku izolēšanai un kas nesaskaras ar klīniski veselo dzīvnieku mītnēm;

20.2.3. spermas iegūšanas telpa vai zona ar atsevišķu telpu iekārtu un instrumentu tīrīšanai, dezinficēšanai vai sterilizēšanai;

20.2.4. spermas apstrādes telpa, kas ir nodalīta no zonas, kurā uzturas dzīvnieki;

20.2.5. spermas uzglabāšanas telpa, kas ir nodalīta no citām telpām.

21. Spermas sagatavošanas centra telpas atbilst šādām prasībām:

21.1. dzīvnieku novietne un zirgu treniņu zona ir nodalīta no spermas iegūšanas telpas vai zonas un spermas apstrādes un uzglabāšanas telpām;

21.2. ir novērsta iespēja centrā turētajiem dzīvniekiem nonākt saskarē ar dzīvniekiem ārpus centra;

21.3. dzīvnieku novietne, dzīvnieku izolēšanas telpa un spermas iegūšanas, apstrādes un uzglabāšanas telpas ir viegli tīrāmas un dezinficējamas.

22. Spermas sagatavošanas centrs atbilst šādām uzraudzības prasībām:

22.1. centrā uzturas dzīvnieki, kurus paredzēts izmantot spermas ieguvei;

22.2. centrā uzturas citi dzīvnieki, ja tie:

22.2.1. nepieciešami centra darbības nodrošināšanai;

22.2.2. nerada inficēšanās risku dzīvniekiem, no kuriem iegūst spermu;

22.2.3. atbilst centra veterinārārsta prasībām;

22.3. mākslīgajai apsēklošanai vai dabiskajai vaislai (lecināšanai) paredzēto zirgu veselības stāvoklis atbilst šo noteikumu 64. un 65.punktā minētajām prasībām, ja ērzeļu spermas sagatavošanas centram ir kopīga platība ar zirgu mākslīgās apsēklošanas telpām vai zonu un dabiskās vaislas telpām vai zonu;

22.4. ir izveidota datu bāze (papīra formā vai elektroniski), kurā par katru centra dzīvnieku pieejama šāda informācija:

22.4.1. suga, šķirne, dzimšanas datums un identifikācijas numurs;

22.4.2. datums, kad dzīvnieku ieved spermas sagatavošanas centrā un izved no tā;

22.4.3. slimības vēsture, veiktie diagnostiskie izmeklējumi, to rezultāti un vakcinācijas;

22.4.4. spermas iegūšanas datums;

22.4.5. informācija par spermas uzglabāšanu;

22.5. nepiederošu personu iekļūšana un uzturēšanās centrā ir aizliegta. Apmeklētāji, kuru uzturēšanās centrā ir atļauta, izpilda centra veterinārārsta norādījumus;

22.6. centrā strādā personāls, kurš veic dezinfekcijas procedūras un higiēnas pasākumus, lai novērstu infekcijas slimību izplatību;

22.7. spermas iegūšana, apstrāde un uzglabāšana notiek telpās vai zonā, kas ir paredzēta vienīgi šim nolūkam, un sperma nenonāk saskarē ar citas izcelsmes spermu.

23. Oficiālais veterinārārsts uzrauga spermas sagatavošanas centru un izvērtē centra darbības atbilstību šo noteikumu prasībām. Veicot pārbaudes, oficiālais veterinārārsts ievēro personīgo higiēnu, lai nepieļautu infekcijas slimības izplatības draudus. Oficiālais veterinārārsts veic pārbaudes:

23.1. ne retāk kā reizi gadā, ja centrā uzturas zirgi;

23.2. ne retāk kā reizi sešos mēnešos, ja centrā uzturas aitas un kazas.

24. Spermas sagatavošanas centra dzīvniekus 30 dienas pirms spermas iegūšanas un spermas iegūšanas periodā neizmanto lecināšanai.